

TO ARTER, DER HØRER SAMMEN:

ILDTÆGE OG SMÅBLADET LIND

Småbladet lind kan købes på planteskolen og trives godt i haver.

Ildtægen findes især i Stege og omegn. De små æg kan sidde på planter købt i Middelalderhaven.

Ildtæge, voksen

ILDTÆGE

(*Pyrrhocoris apterus*)

Ildtægen lever på lysåbne områder, ofte på kulturprægede steder som kirkegårde, parker og i haver i nærheden af lindetræer, stokroser og katost. Oftest mange sammen. De lever af plantesaft. Navnet hentyder både på latin og dansk til dens orangerøde farve. Den kan ikke flyve.

KENDETEGN

- Hanner og hunner er ens, dog er hunnen lidt større.
- De voksne er tomat- til blodrøde med sorte tegninger. Hovedet, rygskjold, antenner og ben er sorte. Forbrystet er rødt med en firkantet sort plet.
- Ildtægen har fire nymfestadier (udviklingen mellem æg og voksen), før de bliver voksne. Alle fire nymfestadier er forskellige, men farverne er ens. De optræder sammen både voksne og nymfer.

FORVEKSLING:

Kan forveksles med den sjældne soldatertæge og den almindelige rød kanttæge. Deres mønstre er forskellige.

SMÅBLADET LIND

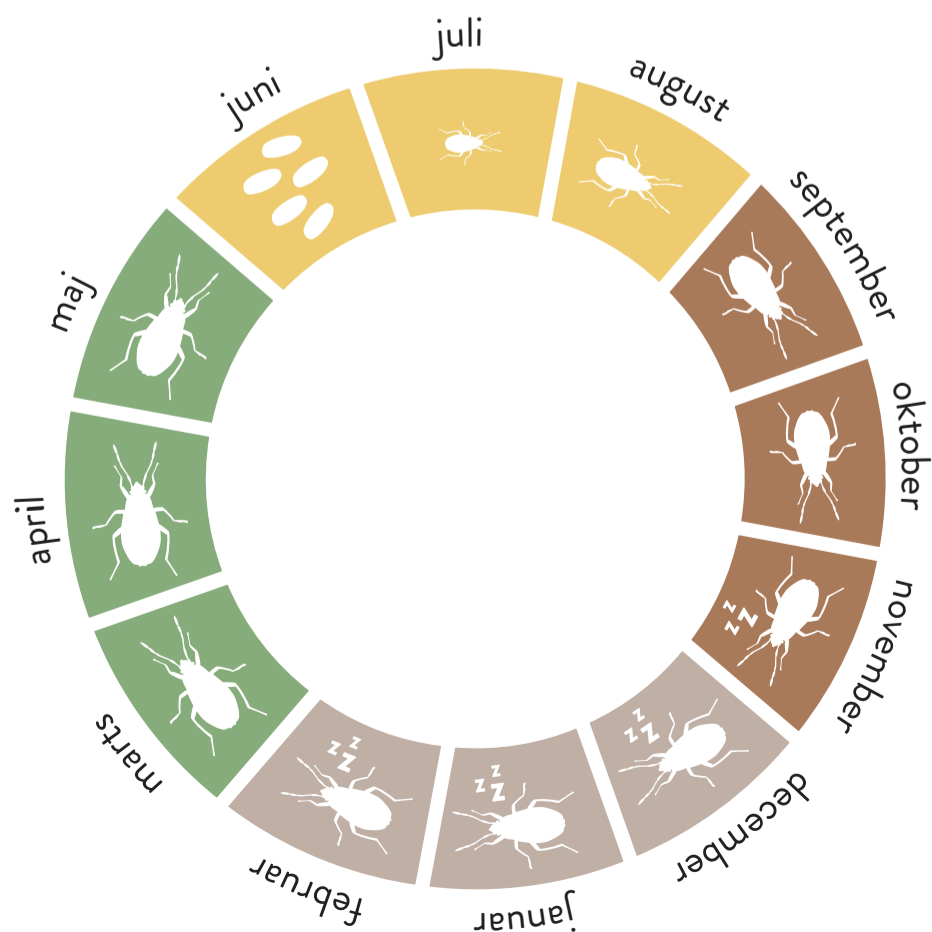
(*Tilia cordata*)

Småbladet lind er et træ, der kan blive op til 30 meter højt. Det trives godt på lerholdig og fugtig jord. Barken på stammen er glat, rødbrun og bliver mere furet med alderen. Bladene er hjerteformede og savtaktede. De er glatte og grønne på oversiden og mere grågrønne på undersiden. Blomsterne er hvidgule og små. Frugten er en lille nød, der ikke kan spises. Der sidder tre-fire sammen på stilke med et lille blad, der virker som vinge, så de spredes lettere med vinden.

- Lindetræer kan blive mindst 300 år.
- De springer ud i april/maj.
- De blomstrer i juli. De har en sød duft, der tiltrækker insekter. Insekterne suger nektar af blomsten, får pollen på kroppen, flyver til næste blomst og bestøver derved de næste blomster.
- I efteråret er frugterne modne og bladet tørt nok til, at de kan spredes med vinden.

Lindeblad

Et ildtægeeliv

1. De voksne ildtæger overvintrer i skjul og kommer frem i slutningen af marts til start april.
2. I maj og juni foregår parringen, som kan vare i flere dage. Ved parringen hænger ildtægerne sammen med enden.
3. Efter parringen lægger hunnen æg på planter. Æggene hænger fast på planten med en klistret masse. De voksne dør.
4. Når æggene klækkes, kommer nymfer ud.
5. Nymferne klækker fra sidst i juni og gennemgår fem hudskiftende stadier frem til august.
6. Ved sidste hudskifte bliver de til voksne individer.
7. De voksne ildtæger er aktive, indtil det bliver for koldt sidst i oktober, hvor de går i dvale.

TO ARTER, DER HØRER SAMMEN:

HVIDBRYSTET JORDBI OG HVID-PIL

Hvidbrystet jordbi trives på piletræer på sandede jorde.

Piletræer som hvidpil og gråpil kan købes på planteskoler.

Jordbi

HVIDBRYSTET JORDBI

(*Andrena vaga*)

Hvidbrystet jordbi har gråhvide hår på forbrystet, deraf navnet. Den lever kun af pollen fra forskellige arter af pil. Bienen findes i sandede jorde over hele landet, hvor den lever alene, men der kan tit være flere bier tæt på hinanden.

KENDETEGN

- De voksne bier er 13-15 mm. Hanner og hunner ligner hinanden.
- **Han:** Slankere end hunnen og dens behåring er lysere.
- **Hun:** Behåringen er mere gråbrun end hannens gråhvide.

FORVEKSLING

Kan ske med sorthvid jordbi, men hunbienen har et mørkt bånd på tværs af behåringen på forbrystet. For hannen er det kun benene, der er mørkere.

HVID-PIL

(*Salix alba*)

Hvid-pil kan blive op til 25 m høj. Kronen er bred og uregelmæssig. Barken er gulgrøn med lysebrune korkporer. Barken bliver grå og furet med alderen. Indført art, der nu er forvildet.

Bladene er elliptiske eller lancetformet med en takket rand. Bladene har en tæt behåring på undersiden.

Blomsten er reduceret (det vil sige, at den mangler kronblade) og kaldes for en rake. På piletræer kendes de som gæslinger.

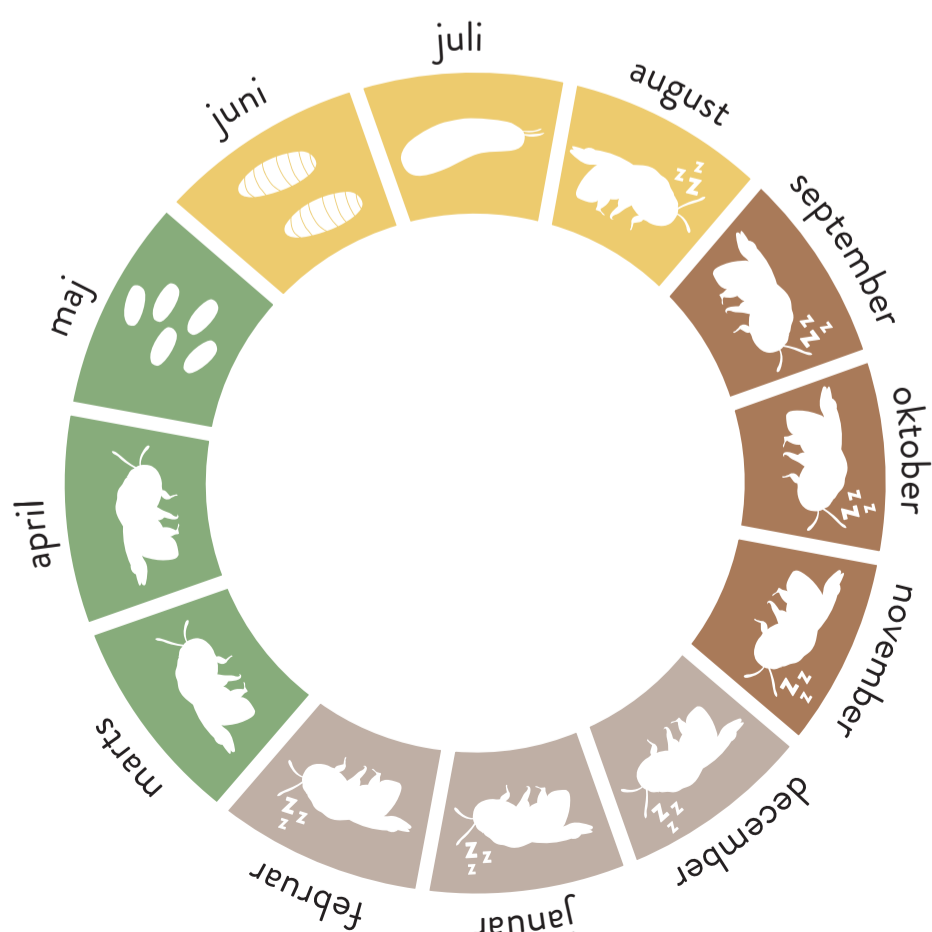
LIVSCYKLUS

- Hvid-pil vokser i fugtige områder langs søer, åer og på enge.
- I det tidlige forår har pilen gæslinger (blomster).
- Blomstringen finder sted i april, lige før løvspring i maj.
- Hvid-pilen er enten hankønnede eller hunkønnede.
- Hankønnede rakler er gulgrønne.
- Hunkønnede rakler er mere grågrønne.

huntrake

Kvist af hvid-pil med hunkrake

Et hvidbrystet-jordbiliv

1. Den voksne bi er aktiv fra marts til maj. Den er mest aktiv i april, hvor pilen blomstrer.
2. Først ses hannen, der dør efter parringen i april.
3. Hunnen bygger reder med flere gange med redceller (rum). Der lægges ét æg i hver af de 10 rum. Reden bygges i 25-60 cm dybde.
4. I slutningen af foråret er larverne færdigudviklede. Herefter spinder de en kokon i deres celle.
5. Forpupningen sker midt på sommeren, hvorefter de overvintrer som voksne i reden indtil næste forår.

TO ARTER, DER HØRER SAMMEN:

CITRONSOMMERFUGL OG TØRST

Citronsummerfugl, han

CITRONSOMMERFUGL

(*Gonepteryx rhamni*)

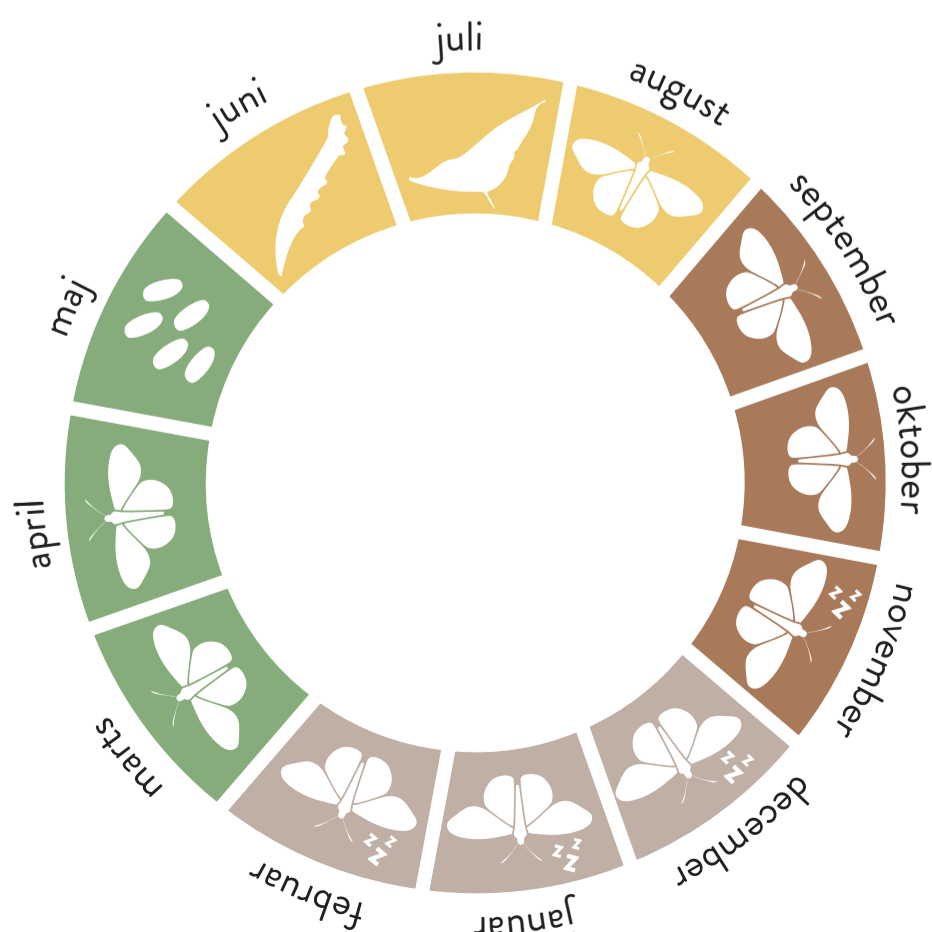
Citronsummerfuglen er flot gul på oversiden hos hannen, deraf det danske navn. Den har orange pletter på vingerne. Den findes steder med halvskygge, hvor der er mange blomster og buske som tørst og vrietorn. Den er en god flyver og kommer langt omkring.

KENDETEGN

- Hanner og hunner ligner hinanden. Deres vingefang er 55-64 mm. Vingeformen er seglformet og med en vinkelret spids på forvingen. På bagsiden er de grønlige.
- Hunnen er mere lyst gulgrøn end hannen, som er citrongul.
- **Larve:** Er blågrøn som de blade, den bevæger sig på. Den har hvide striber på siden, og bliver op til 30 mm.
- **Æg:** Ligner en lille bleggryn hvedekerne og sidder på undersiden af blade og bladstængler.

FORVEKSLING

- De voksne hunner kan forveksles med andre »hvidvingede« sommerfugle. Larven ligner andre sommerfuglelarver. Den kan kendes på de hvide striber på siden.

Tørst og citronsummerfugle hører til de arter, du let kan invitere ind i din have.

Busken tørst kan købes på planteskolen og trives især på surbundsjord.

TØRST

(*Frangula alnus*)

Tørst er en busk, der kan blive op til fem meter høj, men er ofte ikke højere end to meter. Busken har en tydelig hovedstamme og er omvendt krukkeformet. Den vokser helst i surbundsjord. Den kan forveksles med buskene vrietorn og almindelig hæg. De elliptisk-lancetformede grønne blade har 7-9 par bladnerver. I hjørnerne mellem stænglen og bladene sidder de små gulgrønne blomster. Fra blomsterne udvikles frugterne, der ligner små kirsebær. I begyndelsen er frugterne grønne, men skifter farve til røde og sortviolette, når de modnes. Barken er giftig at spise og har været brugt medicinsk som afførings- og brækmiddel.

LIVSCYKLUS

- Busken har løvspring i maj
- Blomstrer i juni til august, når den nye generation af citronsummerfugle kommer på vingerne, så de kan bestøve dem.
- Frugterne modnes i august til september, hvor de spises af spurvefugle og dermed spredes.

Kvist og bær af tørst

Et citronsummerfugleliv

1. De voksne sommerfugle er flyveklar allerede fra starten af marts.
2. I maj parrer de sig og lægger æg. I løbet af juni dør de.
3. Æggene er bleggrynne og sidder enkeltvis på bladundersiden af fx tørst.
4. Larven er blågrøn og lever af bladene, hvor de gnaver ovale huller.
5. I maj og juni spiser larven sig stor og forpupper sig.
6. Puppen er grøngul til vissengul og sidder fast med stærk spindetråd på bladstængler.
7. Den nye generation kommer på vingerne i juli og flyver frem til oktober.
8. De overvintrer på et mørkt og vindstille sted fra oktober til marts.

TO ARTER, DER HØRER SAMMEN:

AURORA OG LØGKARSE

Aurora, han

AURORA

(*Anthocharis cardamines*)

Aurora er en sommerfugl, der er let at finde. Hannen kendes på sine orangerøde vingspidser. Aurora er opkaldt efter gudinden for morgenrøden i den romerske mytologi. De kan virke nervøse og opholder sig kun kortvarigt ved hver plante. Den findes ofte ved skovbryn og fugtige enge, hvor der er mange blomster som løgkarse og judaspunge, der hører til blomsterfamilien Korsblomst.

KENDETEGN

- **Voksne:** 37-47 mm og har en hvid underside med mosgrønne pletter. På oversiden har de en mørk plet midt på hver forvinge.
- **Han:** Tydelige orange vingspidser.
- **Hun:** Mørk på vingspidsen i stedet for orange.
- **Larve:** Nyklækket er den lys orange, senere bliver den lysegrøn med sorte prikker på hvid baggrund.
- **Æg:** Ovale eller flaskeformede æg, hvidlige til orange med riller.

FORVEKSLING

Hos de voksne kan hunnen forveksles med andre hvidvingede sommerfugle.

Løgkarse og Aurora hører sammen, fordi larven lever på planten.

Du kan samle frø af løgkarse i naturen og sprede frøene i haven.

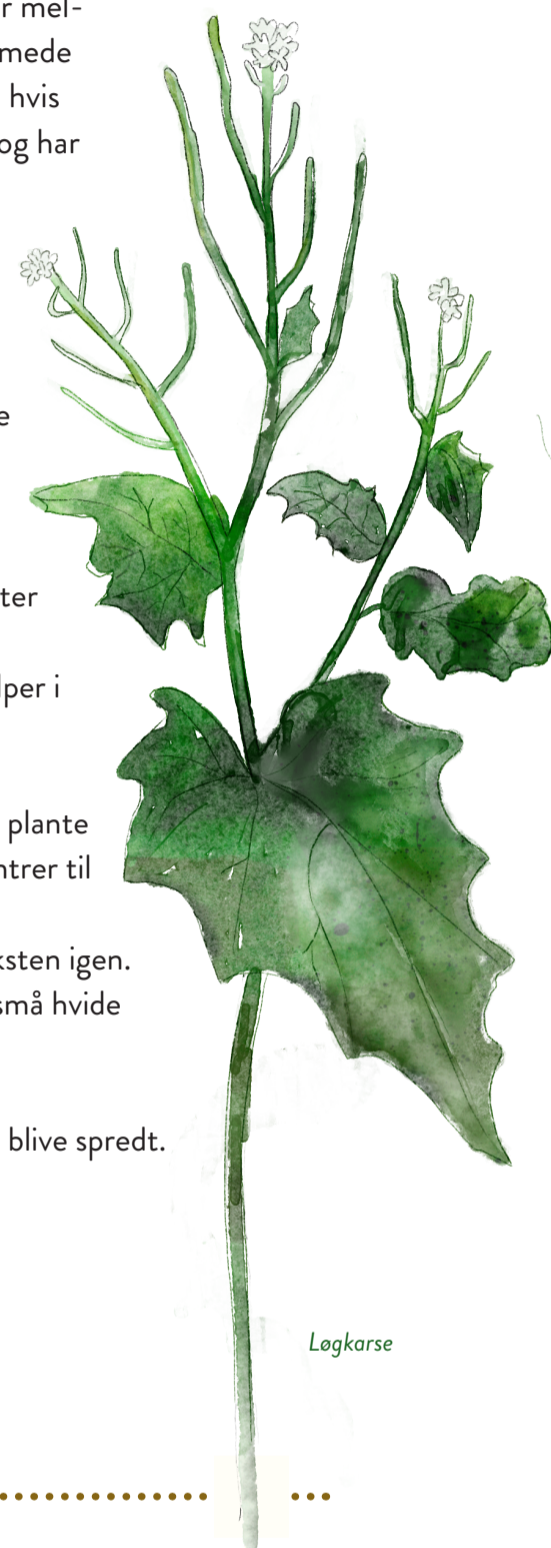
LØGKARSE

(*Alliaria petiolata*)

Løgkarse har en opret vækst og bliver mellem 30 og 100 cm høj. De hjerteformede blade er friskgrønne og dufter af løg, hvis du nulrer dem. Blomsterne er hvide og har fire korsstillede blade. Blomsterne sidder i klaser for enden af stilken. Deres frø sidder i en særlig kapsel, kaldet en skulpe. Planten smager af løg og hvidløg og kan bruges som krydderurt i små mængder. Kan være giftig ved indtag i store mængder.

LIVSCYKLUS

- Løgkarse er en toårig urt, der starter som et frø.
- Frøene spredes fra de modne skulper i sensommeren.
- Frøet spirer om efteråret.
- Første sommer danner den en lav plante med en krans af blade, der overvintrer til næste forår.
- Andet forår i marts begynder væksten igen.
- Den blomstrer i maj og juni med små hvide korsblomster.
- I juni dannes der frø i skulperne.
- I august er de modne og klar til at blive spredt.

Løgkarse

Et aurora-sommerfugleliv

1. De voksne sommerfugle kommer frem i april måned.
2. Parring foregår i april til juni, hvorefter hunnen lægger æggene.
3. Ægget lægges enkeltvis i toppen af planter med mange blomster, da larven ellers vil sulte.
4. Ægget klækkes efter ca. 5-6 dage.
5. Larverne lever primært af plantens blomster og frøskulper.
6. Larven skifter 'ham' flere gange og skifter farve fra lys orange til lysegrøn. Når larven er udvokset efter 2-3 uger, forpupper den sig.
7. Puppen overvintrer på døde plantestængler og klækkes næste forår omkring april.

TO ARTER, DER HØRER SAMMEN:

BLÅ OLIEBILLE OG VORTEROD

Oliebille, hun

BLÅ OLIEBILLE

(*Meloe violaceus*)

Blå oliebilie er blandt Danmarks største biller på næsten fire cm. Den kravler på jorden. Den kan ikke flyve. Billen dukker op om foråret på solrige dage, hvor den spiser blade af planter med gule blomster fx vorterod og mælkebøtter.

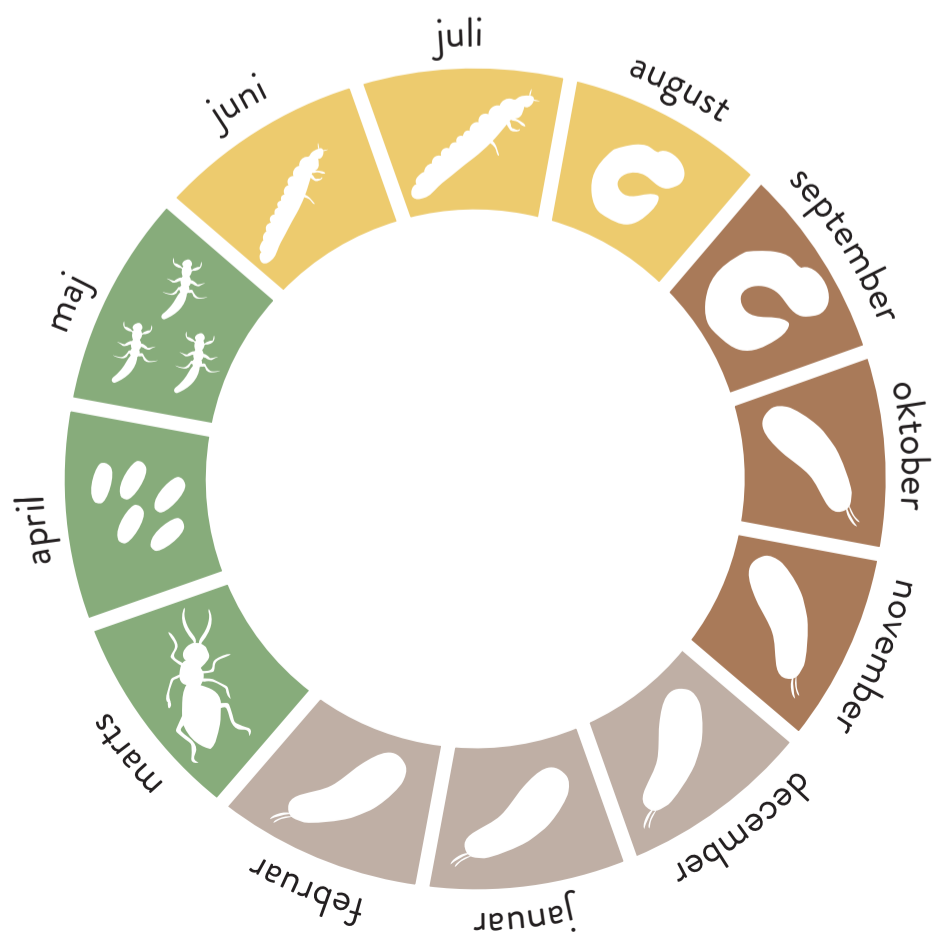
Navnet oliebilie henviser til den olieagtige væske som billearten udskiller. Det lugter dårligt og er giftigt, hvis du spiser det. Væsken kan give sår på huden. Det virker afskrækkende på rovdyr.

KENDETEGN

- **Han:** Er mellem 11 og ca. 30 mm. Dens bagkrop er ikke så lang som hunnens, og antennerne på hovedet har et knæk.
- **Hun:** Har en ekstra stor og fed blåskinnende bagkrop. Hunnen bliver op til 38 mm lang. Bagkroppen bliver stor, når hun er klar til at lægge æg. Hendes antenner er lige.
- **Larve:** Ændrer sig med alderen og ser meget forskellige ud.

FORVEKSLING

Den ligner sort oliebilie. De er vanskelige at adskille. Den blå oliebilie er lidt mere blå, og skjoldet på brystet er lidt mindre og finere. Den sorte oliebilie findes oftere kystnært.

Blå oliebilie larve vandrer op i blomster af vorterod, hvor den hægter sig på de blomstersøgende bier.

I bi-reden fungerer den som total parasit, der slår bilarverne ihjel.

VORTEROD

(*Ranunculus ficaria*)

Almindelig vorterod er 5-20 cm høj. Planten er udbredt i Danmark. Blomsten er skinnede og smørgul. Den har 7-12 kronblade. Stængelen er opret og grenet. Bladene er let hjerteformede, de er blanke og grønne.

Rødderne er »vortede«. I vorterne oplagrer planten næring.

LIVSCYKLUS

- Vorterod er en flerårig urt, der vokser i haver, løvskov, krat og ved vandløb.
- Jorden skal være fed, fugtig og næringsrig.
- Blomstrer fra sidst i februar til midten af maj. De drejer sig efter solens varme.
- Den kan sprede sig via rodsrud, dvs. jordstængler, der spirer, men også via frø og yngleknopper på bladene.

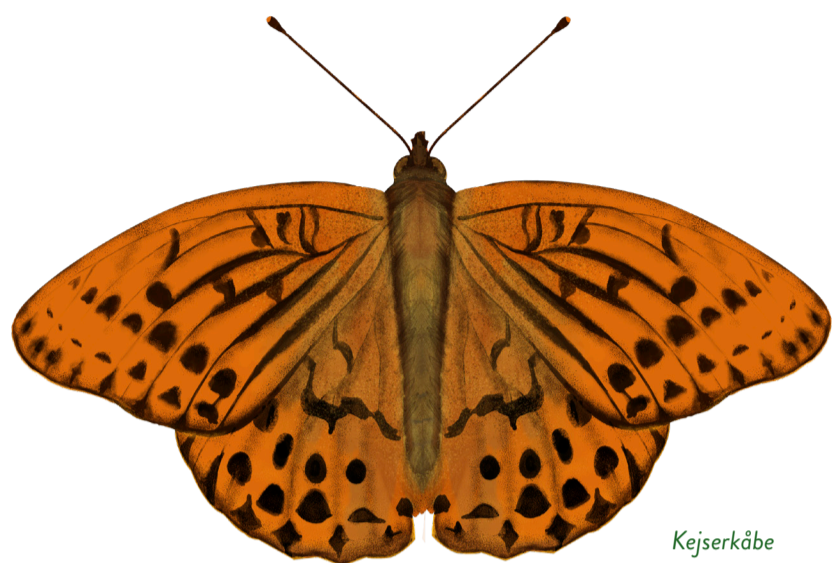
Vorterod

Et oliebilie-liv

1. Den voksne bilie ses fra marts til sidst i juni.
2. Parring foregår i april og maj
3. Hunnen lægger op til 40.000 æg, ca. 1.000 pr. gang i hulrum under jorden.
4. Æggene klækkes i april. Først ligner de små sorte tordenfluer (kaldet triguliner) på 2-2,5 mm.
5. Trigulinlarverne sætter sig i lave blomster som vorterod.
6. Den venter på, at en bi kommer og kan tage den med hjem til bi-reden.
7. Larven æder biens æg og »bibrødet«, der består af pollen og honning.
8. Så ændrer den udseende mod at ligne en løbebillelarve. I juni og juli bliver den stor (flere cm lang) og fed og ligner en torbistlarve, inden den forpupper sig i efteråret.

TO ARTER, DER HØRER SAMMEN:

KEJSERKÅBE OG KRAT-VIOL

Kejserkåbe

KEJSERKÅBE

(*Argynnis paphia*)

Kejserkåbe er en stor okkerfarvet dagsommerfugl med sorte tegninger på oversiden. Sommerfuglen findes ofte i skove eller i nærheden af skove. Den flyver højt og suger saft eller honningdug fra bladlus på ask, elm og egetræer.

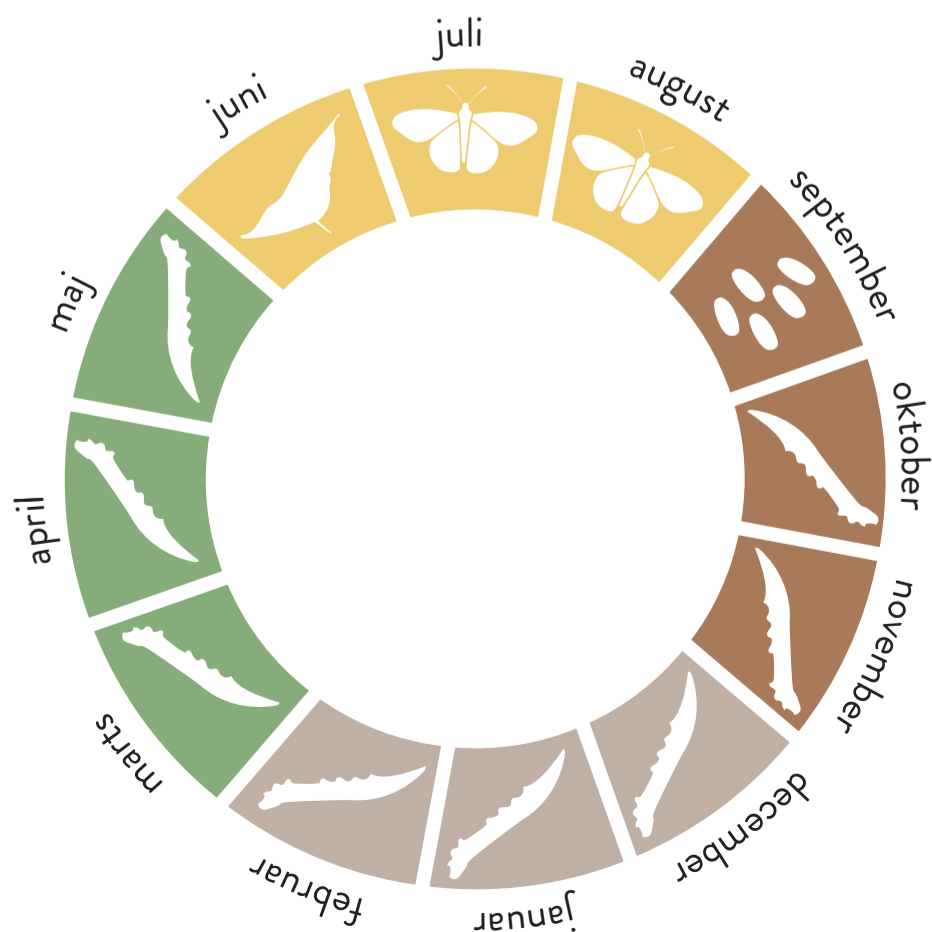
Larverne er afhængige af violblade, og æggene lægges i mosfurer på træer.

KENDETEGN

- **Hun:** Vingefang på 50-70 mm. Oversiden er okkerfarvet og undersiden grønlig med sølvagtige (perlemor) striber.
- **Han:** Lidt mindre end hunnen på 48-65 mm. Ligner hunnen. Oversiden har tydelige sorte striber på forvingen.
- **Larve:** Har fem larvestadier, der starter som lysbrun og senere bliver sort med lyse striber.

FORVEKSLING

De er større end andre perlemors-sommerfugle, og i hvile kan hannen nemt kendes på de sorte striber.

Kejserkåbe og kratviol hører til de arter, du let kan invitere ind i din have.

Du kan samle frø af kratviol i naturen og sprede frøene i haven.

KRAT-VIOL

(*Viola riviniana*)

Krat-viol er en flerårig urt, der kan blive 5-15 cm høj. Den tilhører slægten *Viola*, hvor der i Danmark er 20 arter. De kan blande sig med hinanden og dermed danne hybrider. Derfor kan det være vanskeligt at bestemme, præcist hvilken violart, du har fundet. Bladene er hjerteformede, og blomsten er hvid til blåviolet. Den kan spises og pynter fint på kager og salater.

LIVSCYKLUS

Flerårig urt.

- Første år ses kun de hjerteformede blade.
- På andet-året ses blomster fra slut marts til juni.
- De bestøves af insekter.
- Frøet spredes ved hjælp af myrer, og på den måde kommer de væk fra moderplanten.

Kratviol

Et kejserkåbe-liv

1. De voksne sommerfugle flyver fra sidst juni til først i september. Så dør de.
2. De flyver højt op i trækrone og parrer sig. Hannen afgiver duftstoffer til hunnen.
3. Hunnen lægger æg i mosklædte fuger oppe i træerne.
4. Ægget klækker efter et par uger.
5. Larven spiser æggeskallen og spinder en kokon (et hylster), den kan overvintre i.
6. Om foråret kommer larven frem og kravler ned i skovbunden, hvor den spiser violblade.
7. I skovbunden gennemgår den sine fem larvestadier fra sidst i maj til midt i juni.
8. Herefter forpupper den i 2-3 uger, og den voksne sommerfugl er herefter klar til at flyve.

TO ARTER, DER HØRER SAMMEN:

KNOPURTMURERBI OG KNOPURT

Knopurtmurerbi

KNOPURTMURERBI

(*Osmia niveata*)

Knopurtmurerbi er en meget sjælden bi. Den findes på Møn og Nyord. Den lever alene. Bienen er slank og ca. 1 cm lang. På dansk er den opkaldt efter planten knopurt, som bieren samler det meste af sit pollen fra. Derfor lever bieren ofte ved skovbryn og på enge, hvor der er mange blomster fra kurvblomstfamilien, fx knopurt. Hunnen bygger reder i råddent træværk eller visne stængler fra urter. Bienen hører til bugsamler-bierne. En familie af bier, der lever enkeltvis. Der findes 48 forskellige arter i denne familie i Danmark.

KENDETEGN

- **Han:** Sort grundfarve med metalglans. Behåringen på hovedet og bugen er tæt, gullig ofte rødbrun. På forkroppen er der færre hår.
- **Hun:** Ligner hannen. Metalglansen er ikke så tydelig. Pollenbukserne er store på bagerste benpar.

FORVEKSLING

Ligner andre bugsamlerbier, blandt andet kurvmurerbieren, *Osmia leaiana*, der også samler pollen fra kurvblomster og har samme størrelse. Den vil dog typisk have tydeligere rødlig behåring på toppen af forkroppen, men farven kan være slidt eller falmet med alderen.

Bor du på Møn eller Nyord, kan du invitere knopurtmurerbieren ind i din have.

Du kan samle frø af knopurt i naturen og sprede frøene i din have.

ALMINDELIG KNOPURT

(*Centaurea jacea*)

Almindelig knopurt hører til kurvblomstfamilien. Urten bliver op til 70 cm høj. Bladene er grågrønne og lancetformede, de nederste har stilk. Stængelen er furet og behåret.

Kurvene sidder enkeltvis på stænglerne og ligner en knop, inden den springer ud. Blomsterne i kurven er lilla.

Urten trives bedst på lysåbne steder. Derfor ses de tit i vejkanter og på enge, hvor mange planter vokser samme sted. Den er kendt for sin evne til at tiltrække sommerfugle.

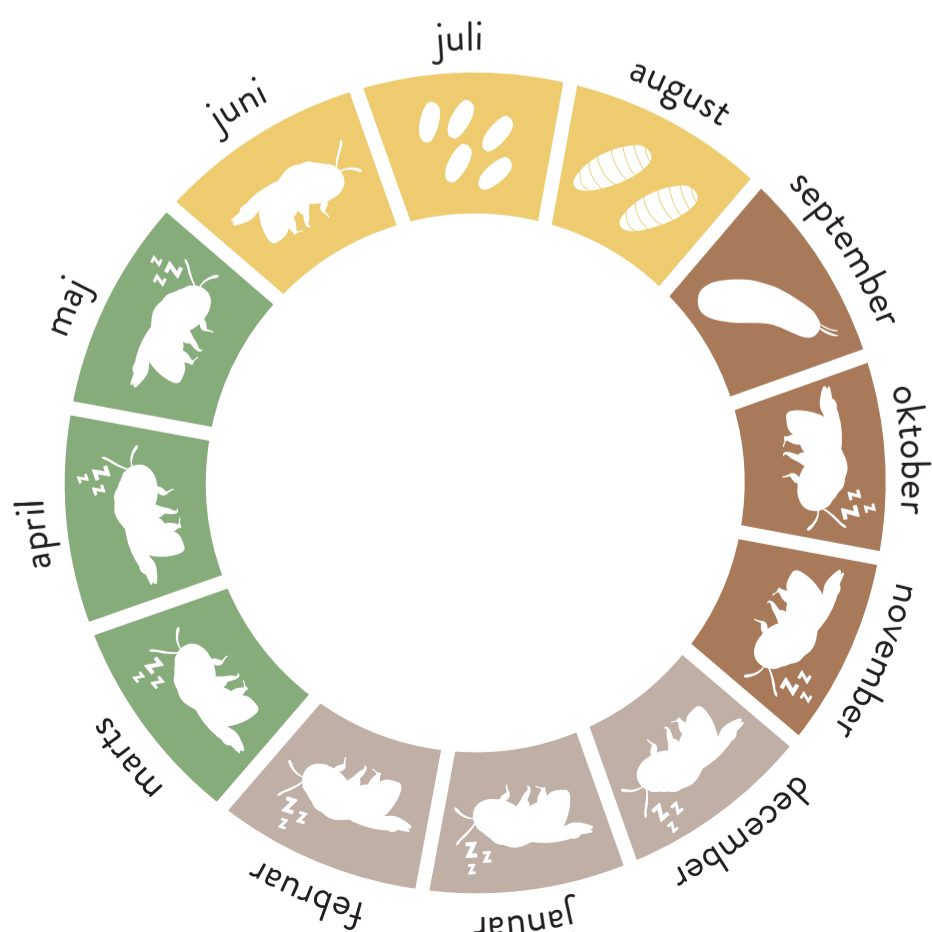

Knopurt

LIVSCYKLUS

Flerårig urt.

- Blomstrer fra juli til september
- Bestøves af insekter
- Den danner bittesmå nødder. Nødden spredes med vinden. Planten holder på nødden, til en kraftig vind river nødden af, og slynger den afsted. Dette sker ofte om vinteren
- Står som vissen plante hen over vinteren

Et knopurtmurerbi-liv

1. Den voksne bi er på vingerne i juni og juli samtidig med, at knopurt blomstrer
2. Hunnen tygger plantemateriale sammen til at bygge små rum, gerne i eksisterende hulrum som gamle billegange
3. Æggene lægges i de små rum
4. Larven udvikler sig og spiser af dens madpakke (bibrødet) af blomsterstøv og honning
5. Larven forpupper sig i en kokon (som er en slags hylster) sidst på sommeren og forvandles til en bi
6. Den overvintrer i reden som voksen til næste forår.

TO ARTER, DER HØRER SAMMEN:

LANGHORNSBI OG KÆLLINGETAND

Langhornsbi og kællingetand hører til de arter, du kan invitere ind i din have.

Du kan samle frø af kællingetand i naturen og sprede frøene i haven.

Langhornsbi, han

LANGHORNS BI

(*Eucera longicornis*)

Langhornsbi er en større pelset bi på 1,3-1,5 cm. Især hannen har meget lange følehorn. Den er særlig knyttet til pollen fra ærteblomstfamilien som almindelig kællingetand og rødkløver. Bienen lever alene og bygger rede på bare jordpletter.

Det latinske navn betyder noget i retning af »langhornet hornbi«.

KENDETEGN

- **Han:** Hannen har sorte følehorn, der er lige så lange som resten af kroppen. Hele kroppen er svagt sortglinsende og behåringen hvidgrå til rødgul.
- **Hun:** Hunnens følehorn er meget kortere end hannens. Bagkroppen fremstår stribet med bånd af hvide hår.

FORVEKSLING

Hunnen kan forveksles med andre pelsede bier, hvis den ses i luften. Hannen kan på grund af de lange følehorn ikke forveksles med andre arter i Danmark.

ALMINDELIG KÆLLINGETAND

(*Lotus corniculatus*)

Almindelig kællingetand er en gul ærteblomst, som kan blive op til 40 cm høj og 40 cm bred. Stængelen er let kantet, hård og fyldt med marv. Blomsterne sidder i en skærm med 4-7 blomster, der er overvejende gule og spids til rund i formen.

Som andre ærteblomster har den frø i en ærtebælg. Bladene ligner dem, du ser på en trekløver med et par ekstra blade på hovedstilk.

Den kan forveksles med sump-kællingetand, smalbladet kællingetand og kantbælg. Planten er ikke spiselig.

LIVSCYKLUS

Flerårig urt.

- Almindelig kællingetand er en flerårig urt, der kan blomstre første år.
- Arten blomstrer fra sidst i maj til først i september.
- De mørke frø ligger i bælg. Når den er moden, ruller den sig i en spiralform.
- Frøene spredes af vinden ved slyngespredning.

Kællingetand

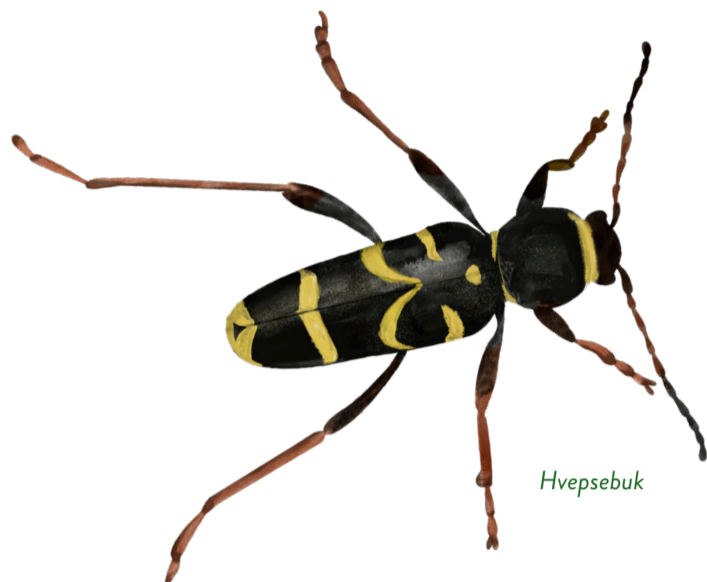

Et langhornsbi-liv

1. Den overvintrende bi kommer frem sidst i maj til starten af juni. Hannerne dukker op en uges tid før hunnerne.
2. Når hunnerne kommer frem, starter en aggressiv parringskamp.
3. De parrede hunner begynder på redebygningen ved at grave en lodret gang i jorden. I nogle tilfælde helt ned til 80 cm dybde. I hver rede bygges 2-3 rum, hvor æggene lægges. Herefter dør hunnerne.
4. Æggene klækker, og larverne bliver færdigudviklede i løbet af sommeren. De spinder en kokon (der er en slags hylster) i hver deres rum.
5. Forpupningen sker under jorden i sensommeren, hvorefter de overvintret i reden som voksne.

TO ARTER, DER HØRER SAMMEN:

LILLE HVEPSEBUK OG VORTEBIRK

Hvepsebuk

LILLE HVEPSEBUK

(*Clytus arietis*)

Lille hvepsebuk er en mellemstor bille på 8-14 mm. Det danske navn henviser til artens lighed med en gedehams. Den latinske betegnelse »arietis« kommer af »Aries«, som betyder gedebuk og henviser til de lange følehorn, som har givet hele familien »træbukke« navn, hvortil lille hvepsebuk tilhører.

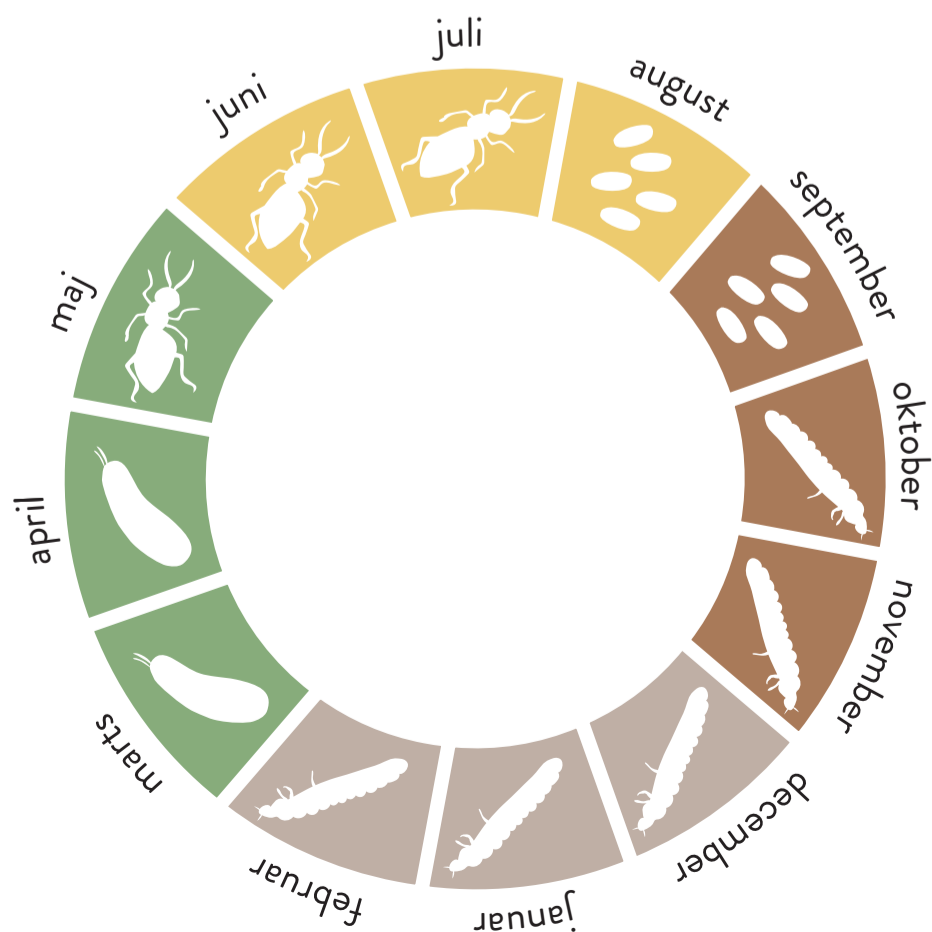
Billen lever på blomstrende skærmplanter som skvalderkål. Larven er knyttet til løvtræer.

KENDETEGN

- De voksne dyr har en sort grundfarve. Der er gule markeringer på dækvingerne og kroppen. Når den sidder stille, ser det ud som om, den har gule striber som en gedehams.
- Følehornene er sorte med rødbrune led. Benene er rødbrune med sorte lår.
- Æg og larver ses normalt ikke, fordi de lever under barken på nyligt væltede træer.

FORVEKSLING

De kan ligne andre arter af hvepsebukke og gedehams.

VORTEBIRK

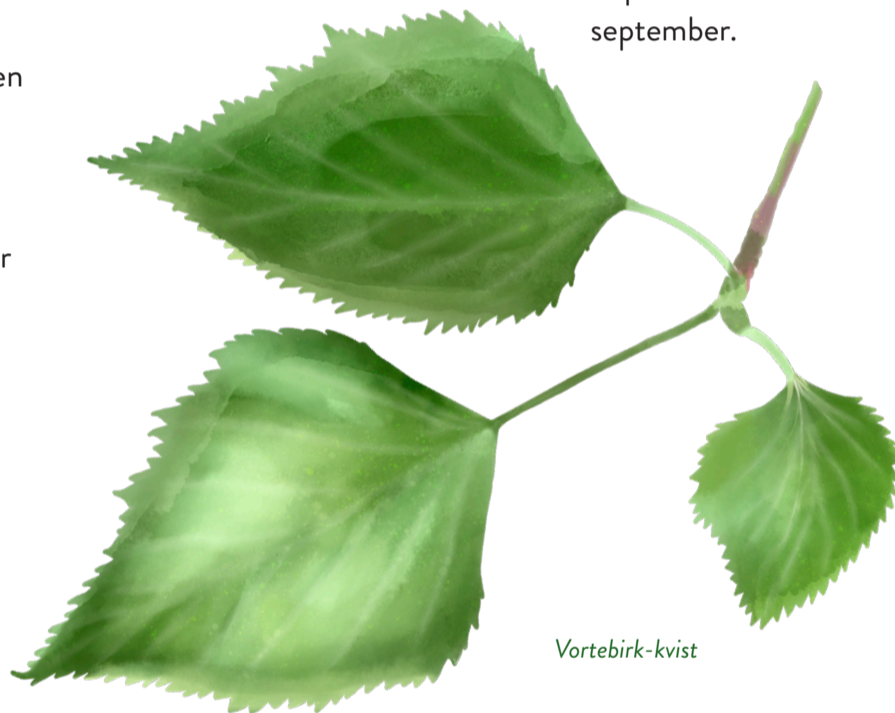
(*Betula pendula*)

Vortebirk er et løvfældende træ, der kan blive op til 30 meter højt. Det kendes på den hvide bark. Det har fået navn efter de grålige »vorter« på de unge skud. Den ligner meget dunbirk.

Bladene er lysegrønne, rudeformede og har mange savtakker. Birketræet har vokset i Danmark siden istiden, og hele træet har gennem tiden været brugt til mange forskellige formål. Fra birkesaft, plantefarvning, riskoste, papir og brænde.

LIVSCYKLUS

- Vortebirk kan leve op til 100 år, men fældes typisk til træproduktion ved 60-70 år.
- Der er løvspring i slutningen af april.
- I maj springer blomsterne ud. De sidder i det, der kendes som rakler.
- Hanrakler er gule, og hunrakler er korte og grønne.
- Fra hunraklerne udvikles frøene til nødder med to vinger, så de kan spredes med vinden fra juli til september.

Vortebirk-kvist

Et lille hvepsebuk-liv

1. Lille hvepsebuks livscyklus kan vare et eller to år.
2. Den voksne ses fremme fra maj til midt i juni, hvor den spiser støvdragere i blomster og skærmplanter. Hunnen kan også spise små insekter. Herefter dør en del af de voksne bier, mens andre overvintrer til næste forår.
3. Æg lægges i sprækker i barken på nyligt væltede træer, grene og stolper.
4. Larven lever først lige under barken.
5. Senere gnaver den gange på 3-5 cm ind i træet, hvor den forpupper sig.
6. Forpupningen sker:
 - Enten i september-oktober samme år, så den overvintrer som voksen
 - Eller i april, hvorefter et voksent individ er klar og kommer frem i maj

Lille hvepsebuk og vortebirk hører til de arter, du let kan invitere ind i din have.

Vortebirk kan købes på planteskolen og trives godt under de fleste forhold.

TO ARTER, DER HØRER SAMMEN:

SALTURTBLOMSTERTÆGE OG STRAND-MÆLDE

Salturtblomstertæge og strandmælde er arter, du finder på din strandtur.

Kig efter dem på strandenge og ved kysten.

Salturtblomstertæge

SALTURTBLOMSTERTÆGE

(*Orthotylus flavosparsus*)

Salturtblomstertæge tilhører familien blomstertæger, som er vores artsrigeste tægefamilie herhjemme med omtrent 213 arter. Tæger er i modsætning til flåter (der er blodmider), ganske ufarlige for mennesker. Salturtblomstertægen er 3,5 til 4,1 mm lang. Som navnet antyder, findes tægen på planter af salturt-arter som gåsefod og strandmælde, der vokser kystnært.

KENDETEGN

- Kendetegn: Den voksne salturtblomstertæge er grøn med spredte gule pletter og en meget karakteristisk behåring. Den er bestående af små, sorte, oprejste hår og totter af sølvhvide, mere liggende hår, der får tægen til at se grøn ud med hvide pletter.
- Nymferne (stadiet efter æg) har samme farvetegninger som de voksne.

FORVEKSLING

Den kan forveksles med andre grønne blomstertæger, men helt tæt på er den meget genkendelig.

STRAND-MÆLDE

(*Atriplex littoralis*)

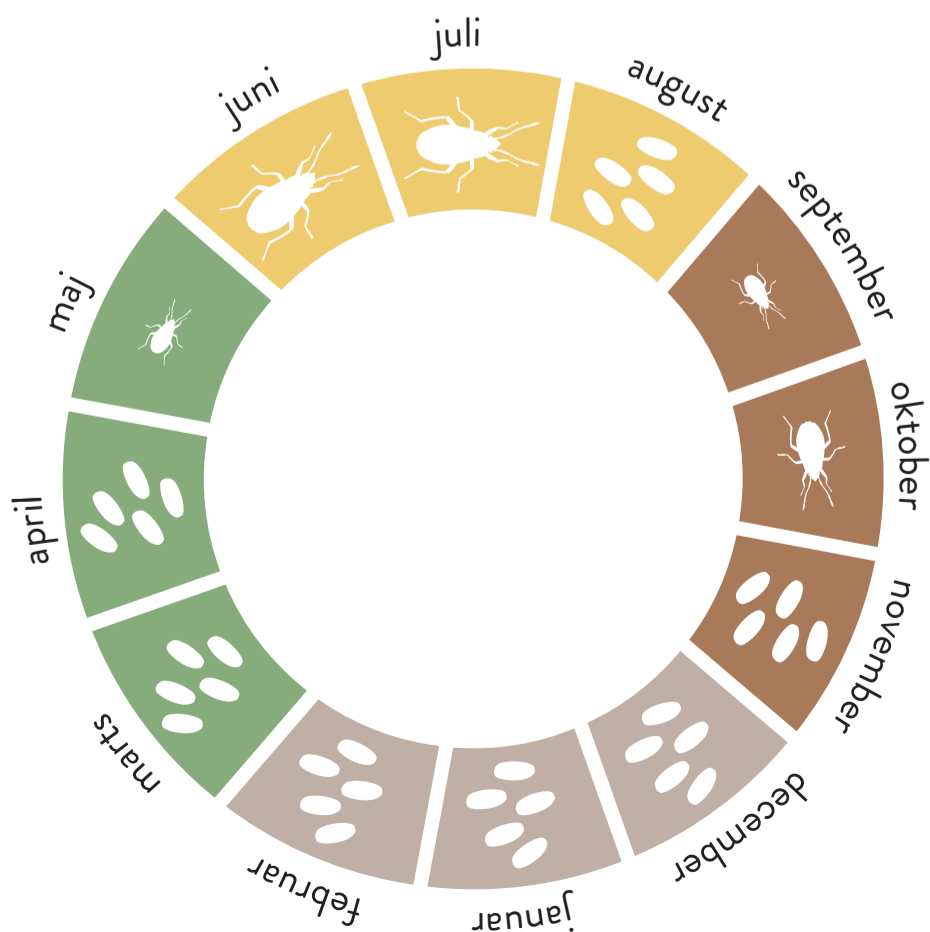
Strand-mælde vokser på strandenge og ved kysten. Den er 20-60 cm høj. Urten har en opret, grøn og grenet stængel. De 5-10 cm lange blade er hårløse, tykke og lancetformede. Den enkelte blomst er lille og samlet i stande på enden af stilken. Hanplanternes blomster er rødlige med 5 blomsterblade. Hunblomsten ser grønlig ud, da den ingen blomsterblade har. Hele planten er spiselig med en mild smag og kan bruges som kål eller spinat i små mængder. I Danmark er der 24 forskellige arter af mælde.

LIVSCYKLUS

- Strand-mælde er en etårig, salttolerant urt.
- Planten er enten en hunplante eller en hanplante. Derfor skal der både være han og hunplanter i området for, at der kan dannes frø.
- Den har tykke, forgrenede træverødder, der holder godt fast på sandet.
- Frøene spredes både via vand og vind.

Strand-mælde

Et lille salturtæge-liv

1. Nymferne klækker fra æggene i slutningen af maj. De lever af plantesaft fra især strand-mælde.
2. Nymfen skifter hud seks gange, inden den er fuldvoksen.
3. De første fuldvoksne individer ses allerede i starten af juni.
4. I juni og juli parrer de sig, og hunnen lægger æg med en læggebrod i plantevæv. Herefter dør de.
5. Æggene klækker, og nymferne kan ses flyve helt frem til oktober. Disse lever som første generation, og sidst på efteråret lægges nye æg.
6. Æggene overvintrer til maj, hvorefter de nyklækkede små nymfer forlader deres æg.